

Umjetnička škola
Luke Sorkočevića
Dubrovnik

Slikarski odjel
21. prosinca 2018.

Bioraznolikost

GALERIJA MLADIH

Suradnjom učenika i profesora Gimnazije Dubrovnik i Umjetničke škole Luke Sorkočevića realizirana je izložba pod nazivom "Bioraznolikost".

Osnovni cilj bio nam je potaknuti učenike na razmišljanje o bogatstvu bioraznolikosti, prvenstveno stabala, čiji se broj na čitavoj planeti nažalost značajno smanjuje. To doprinosi opadanju kvalitete života, klimatskim promjenama pa dovodi dugoročno u pitanje i sam život čovjeka na zemlji.

Jedan od ciljeva bio je rad na projektu koji integrira likovne sadržaje sa biološkim odnosno botaničkim. Nastojali smo učenike potaknuti na samostalno promatranje, zaključivanje i kreiranje, ali i razvijanje socijalnih vještina vezanih uz interakciju različitih grupa povezanih jedinstvenim zadatkom. U radu su tako sudjelovali učenici prvog i drugog razreda gimnazije, čija je mentorica bila profesorica Maja Sambrailo, dok su mentori drugog i trećeg razreda Slikarskog odjela UŠLS bili profesori Luko Piplica i Davor Lucianović. Stručna savjetnica čitavog projekta bila profesorica Milijana Vuković.

Ishod našeg rada i djelovanja je izložba slika učenika umjetničke škole, popraćenih tekstovima gimnazijalki, vezanim uz temu. Nadamo se nastavku suradnje na ovom projektu uz daljnju elaboraciju problema vrednovanja biljnog, životinjskog ali i sveukupnog okoliša te zauzimanja vlastitog stava temeljenog na znanstvenim činjenicama i relevantnim prosudbama. Tada bi naša istraživanja i stvaralaštvo mogli doprinijeti i aktivnijem djelovanju u očuvanju vrijednosti prirode kao jedinstvenog živog organizma, kojeg je čovjek tek dio, a ne samo nemilosrdni eksploatator.

Davor Lucianović, prof. mentor

**Izdavač: Umjetnička škola Luke Sorkočevića
Strossmayerova 3**

Za izdavača: Slobodan Begić, prof.

Stručna savjetnica na projektu: Milijana Vuković, prof.

Urednik kataloga: Maro Krile, prof.

Autor projekta: Davor Lucianović, prof. mentor

Projekt i izložba financirani su sredstvima UO za kulturu i baštinu Grada Dubrovnika

Tisak Fotostar

Naklada 60 kom

Izlažu:

Učenice prvog razreda

opće gimnazije:

Nina Maršić,

Marija Mozara

Mentorica:

Maja Sambrailo, prof.

Učenice drugog razreda

opće gimnazije:

Martina Učović,

Mia Vezilić

Mentorica:

Maja Sambrailo, prof.

Učenice drugog razreda UŠLS:

Noa Val Birin,

Anamaria Milinić,

Lorena Madeško,

Mara Šabadin,

Laura Korić,

Gabriela Tutek-Primorac,

Lara Gavrić,

Mirela Sefer,

Marta Vitković

Mentor:

Davor Lucianović, prof. mentor

Učenice/ik trećeg razreda UŠLS:

Ena Barčić,

Maro Dolenec,

Marie Jeanne Jukić,

Nina Kasavica,

Laura Martinović,

Daria Morović,

Đina Radulj,

Kristiana Sain,

Jelica Šabadin,

Laura Žuro

Mentor:

Luko Piplica, prof. mentor

Noa Val Birin *Maginja*

Lorena Madeško *Šmrika*

Anamaria Milinić *Smrič*

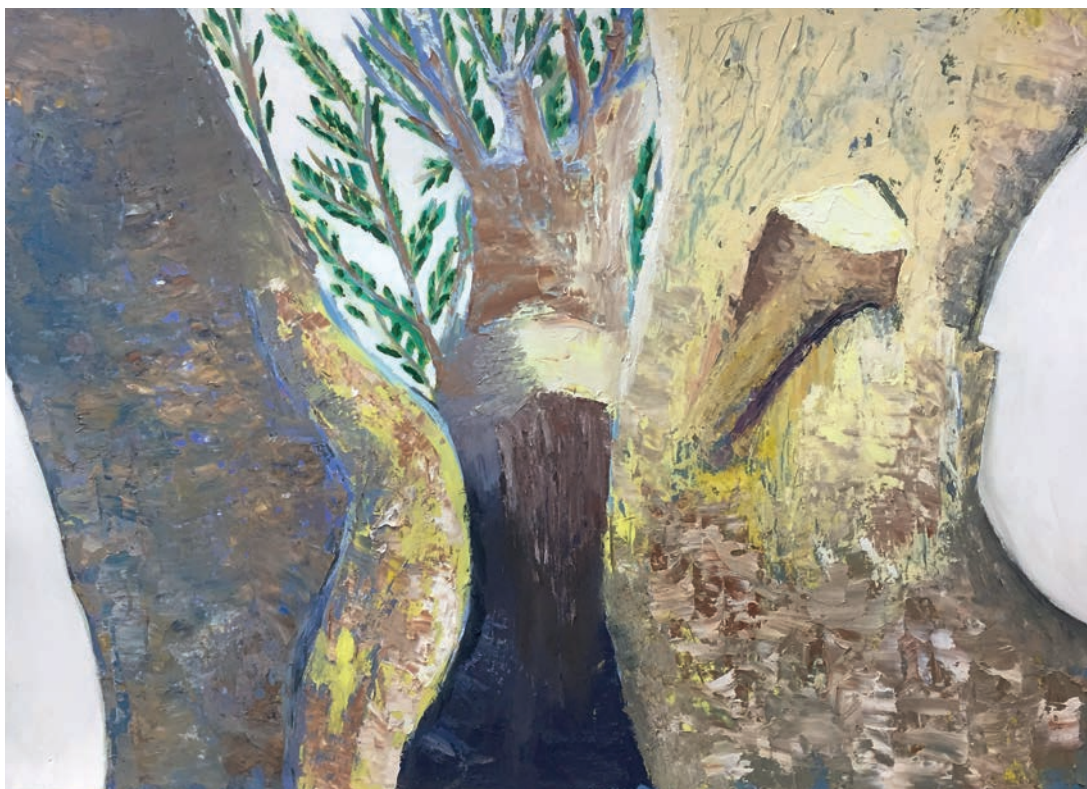
Mara Šabadin *Naranča*

Laura Korić *Platan*

Lara Gavrić *Lemprika*

Gabriela Tutek-Primorac *Murva*

Mirela Sefer *Šipak*

Marta Vitković Bor

LEMPRIKA - *Viburnum tinus* L.

Lemprika je zimzeleni grm iz porodice moškovičevki (Adoxaceae). Ovaj bujno lisnati vazdazeleni grm, loptasta ili piramidalna oblika podrijetlom je iz južne Europe. Relikt je lovorolisne vegetacije iz vremena toplije Europe.

Zbog svoje velike otpornosti i prilagodljivosti na nepovoljne klimatske i ekološke čimbenike, npr. suša, niske temperature, posolica i bura, vrlo siromašna i kamenita tla, može se saditi i u podnebljima s oštrijim zimama te na ilovastim, teškim tlima. Lemprika se preporučuje za pošumljavanje krša. U primorju se često uzgaja za žive ograde i kao ukrasni grm kao i u javnim parkovima i vrtovima.

MAGINJA - *Arbutus unedo* L.

Maginja je zimzeleni grm ili malo stablo iz porodice vrjesovki (Ericaceae). Ime vrste unedo dolazi iz latinske fraze unum edo (jedan jedem), zbog plodova koje je preporučljivo jesti samo u malim količinama. Maginja ima jestive plodove bogate vitaminom C, ali veće količine mogu izazvati probavne smetnje.

Maginja ljubi mediteransko područje s blagom klimom, a kako je prilagodljiva može lako uspijevati u bilo kojem tipu tla u tom podneblju. Zanimljiva i zato što istodobno ima bijele cvijetove i plodove koji zriju. Pošto kasno cvjeta često je posjećuju pčele kojima je u to doba godine maginja jedan od rijetkih izvora hrane. Plodovi se koriste i za izradu marmelada, džemova, vina, likera i rakije. Znalci ističu kako se maginje koriste i u kozmetici, uglavnom kao dodatak u kremi za njegu lica.

MASLINA – *Olea europaea* L.

Maslina je zimzelena biljka porodice maslina (Oleaceae). Pretpostavlja se da je donesena iz Grčke. U grčkoj mitologiji se spominje da je maslina nastala kada je boginja Atena u nadmetanju s Posejdom bacila kap vode na klisuru, na kojoj je potom izrasla maslina.

Često se spominje u Bibliji, po predaji je Isusov križ bio napravljen od maslinova i cedrova drva. Mediteranskim narodima maslinovo ulje je tokom 4.000 godina služilo kao sredstvo plaćanja, u srednjem vijeku se koristilo umjesto gotovine. Upotrebljavali su ga kao lijek, kozmetički pripravak, a njime su mazane i kraljevske glave. Zlatari su ga upotrebljavali za glancanje dijamanta.

Od antičkih vremena kao i danas maslinovo drvo osiguravalo je hranu, koristilo se za ogrijev i građu, a plod se koristio u liječenju mnogih bolesti. Zbog karakterističnih svojstava prirodni je konzervans za ribu i sir, koji čuvani u maslinovom ulju mogu ostati upotrebljivi godinama.

MURVA - *Morus sp.*

Murva je rod listopadnih stabala koji zajedno sa smokvom pripada porodici dudovki (Moraceae). Poznate su dvije vrste, crna i bijela murva, koje su u ove krajeve došle iz Perzije, odnosno Kine.

Spominje se u mnogim djelima antičke Grčke i Rima (Horacije, Ovidije). Vergilije je za murvu napisao da je najpametnija biljka, jer zadnja propupa čekajući toplo vrijeme, a kad počne pupati propupa u jednoj noći. Kao takva, biljka je posvećena božici Minervi.

U davna vremena rasla je na mnogim okućnicama, jer su njeni plodovi bili ukusna slastica djeci i odraslima u oskudnoj prehrani, a danas je gotovo zaboravljena. Stabla murve sadila su se uz cestu da bi u njihovu hladu putnici mogli predahnuti, a u vrijeme dozrijevanja osladiti se. Iz tog vremena poznat je običaj da se ženidba ili rođenje djece obilježi sadnjom stabla murve.

Također, u našim se krajevima murva mnogo uzgajala, ali ne toliko zbog ploda, koliko zbog lišća. Lišće bijele murve se koristilo najviše za ishranu dudova svilca, leptira čije gusjenice zapredanjem kukuljica stvaraju niti za jednu od najfinijih tkanina – svilu.

U Konavlima je stoljećima unatrag bila poznata proizvodnja svilenog konca koji se koristio za dekoraciju muške i posebno ženske nošnje. Proizvodnja konca se odvijala u djevojačkim sobama svakog proljeća. Svaka je konavoska cura trebala uzgojiti dovoljno bubica da proizvede svoj konac za svoje vezove. Do udaje bi tako pripremila sve svoje vezove za sve životne okolnosti i prilike i to je vrlo dugo bio njen jedini nakit i osobna karta. Konavoski vez kao važan element nošnje jednog malog kraja razvio je svoj likovni jezik i postao puno više od dekoracije.

NARANČA - *Citrus aurantium L.*

Naranča je suptropska biljka iz porodice rutvica (Rutaceae). Smatra se da potječu iz Azije, Indije i Kine odakle su se dalje širile te u 15. stoljeću došle u Europu. Kako zapisi tvrde benediktinci su kroz osam stoljeća na Lokrum donosili dotada nepoznate biljne vrste, međuostalim i naranče koje su se, navodno, već u 12. st. mogle kupiti na dubrovačkim tržnicama. Stablo naranče simbol je braka i ljubavi. Ponekad se pojavljuju na renesansnim slikama bračnih parova. Navodno je sudjelovala u početku trojanskih ratova, jer je „zlatna jabuka“ vjerojatno bila naranča. Nalazimo i zapise o narančama na grčkim i rimskim freskama te u prvim japanskim pjesmama.

Nekada su bile jako skupe te su se jele samo kao božićna poslastica.

Podvrsta *C. aurantium L. subsp. amara*, gorka naranča (ljuta) dobro je poznata na cijelom teritoriju bivše Dubrovačke Republike gdje je bila nezaobilazni dio vrtova vila i okućnica plemenitaša, pomoraca, trgovaca i vlastelina. I danas je u parkovima južnog primorja (Dubrovnik, Elafitski otoci, Korčula, Mljet) osobiti ukras zahvaljujući svojoj trajnozelenoj gustoj krošnji i posebno lijepoj boji plodova.

ORAH - *Juglans sp.*

Dumanska torta od oraha

Potrebno:

10 jaja

20 deka mljevenih oraha

30 deka čokolade za kuhanje

30 deka cukara u prahu (štauba)

30 deka masla

Bati maslo sa štaubom, dodaj jedno po jedno žumanjce pa onda dodaj rastopljenu čokolatu. A na kraju orahe i snijeg od bjelanjaca lagano umješaj batilicom. Pola smjese stavi u frižider. A drugo pola staviti peč u kalup za tortu (promjera 26 cm) na temperaturu od 170 na cirka po ure (ovisi o špaheru). Poslje po ure ubodi štikadenat i vidi jeli pečeno. Kad se pečeni biskvit ohladi namaži ga smjesom iz frižidera.

Vrh ukrasi izbačenim šlagom.

Uslast !!!

PLATAN - *Platanus orientalis L.*

Platan je listopadno stablo koje čini samostalnu porodicu platana (Platanaceae). Smatra se da je prirodna rasprostranjenost platana Balkanski poluotok, Kreta i otoci Egejskog mora s nekim područjima zapadne Azije.

Ime potječe od grčke riječi plato (širok), a odnosi se na dimenzije listova. Vrlo je cijenjena zbog brzog rasta, obilne sjene te ljepote krošnje. Prema legendi Hipokrat, otac medicine, svoje je učenike podučavao ispod stabla koje je kasnije nazvano Hipokratovo stablo. Stari Grci i Perzijanci rado su ih uzgajali, ocjenjujući ih prekrasnim drvećem Istoka. Rimljani su ih sadili posvuda u svom velikom carstvu.

Platani su otporni na onečišćenja pa se često sade uz cestu, parkove. Otporni su i na hladnoću te mogu živjeti vrlo dugo. Zbog atraktivnog izgleda i visoke otpornosti, često ga se može vidjeti u urbanim okruženjima.

PALME – por. Arecaceae

Dok palme njišu grane
i cijela varoš spi
behari dok mirišu
ljubiš me, ljubiš, ti ...

Dok palme njišu grane

trad.

Izvođač: Dubrovački trubaduri

1. Dok pal - me nji - šu gra - ne i cij - la va - roš
2. A sad je mje - sec maj, be - ha - ra vi - še
3. Kad je - sen o - pet do - de i vje - tar kad za -
4. A ti mi do - ci ne - češ, ti - ši - na bit će

spi, be - ha - ri dok mi - ri - šu
ne - ma, ru - že su pro - cvje - ta - le,
cvi - li, če - kat_ču te na ras - kr - šću
led - na, sa - mo_što će vje - tar šu - mit.

lju - biš me lju - biš ti, ti.
po - lju - ba - ca vi - še ne - ma, ne - ma.
gdje smo_ne - kad sret - ni bi - li, bi - li.
bi - la_jed - nom lju - bav jed - na, jed - na.

ROGAČ - *Ceratonia siliqua* L.

Rogač je biljka iz porodice mahunarki (Fabaceae). Raste među makijom, maslinicima, šumama. Porijeklo vuče s područja istočnog Mediterana, Sirije i Palestine. Rogač je na Mediteranu prisutan više od 5000 godina. Ima gotovo idealna svojstva za pošumljavanje otočkih i priobalnih područja, pogotovo površina uništenih požarima ili mjesta agresivne erozije. Poznat je i pod nazivom „Kruh sv. Ivana“, jer se njime hranio Ivan Krstitelj u pustinji. U antičko doba, sjemenka rogača su se koristila za vaganje zlata. Naime, sjemenke rogača, bez obzira na veličinu i uvjete čuvanja, uvijek imaju jednaku masu od 0,18 grama - jedna sjemenka = 1 karat (zrno rogača, grč. = keration). Taj se naziv i danas rabi za 0,18 g zlata.

Autohtona sorta dubrovačkog kraja je šipanski rogač s otoka Šipana.

U vrijeme cvatnje je iznimno medonosna biljka pa je odlična ispaša za pčele. Brašno od rogača se danas najčešće koristi pri izradi slastica, odličan je kao zamjena za čokoladu. Snižava kolesterol, štiti od toksina, pomaže u jačanju imuniteta i sprječavanju alergija.

ŠIPAK – *Punica granatum* L.

Šipak je biljka iz porodice vrbičevki (Lythraceae). Smatra se da je jedna od prvih kultiviranih voćaka s maslinom, groždem, smokvom i datuljom (4000 do 3000 g pr.K.). Porijeklom je iz Azije, od Irana do Himalaje, a u prijevodu s latinskog nosi ime jabuka prepuna koštica.

Drevni Egipćani vjerovali su da on simbolizuje plodnost, ljubav, zdravlje i obilje, a svoje pokojnike sahranjivali su sa ovim voćkama vjerujući da simbolizira nadu u novi život. U antičko doba koristio se kao lijek, a zbog velikog broja sjemenki smatrao se simbolom plodnosti koji donosi sreću u kuću.

Svoje mjesto nalazi u brojnim mitovima i umjetničkim djelima, od Rafaela do Cézannea, od Homera do Shakespearea.

Svježi plodovi sadrže vitamine iz skupine B s obiljem fosfora, kalcija, kalija, željeza. Usporedbe radi, šipak sadrži tri puta više antioksidansa od zelenog čaja i crnog vina pa zbog toga nije čudno da ga nazivaju supervoćem. Osim za konzumaciju u svježem obliku, u dubrovačkom kraju koristimo ga za sokove, likere, rakije, vino.

Ena Barčič *Maslina*

Maro Dolenec *Bor*

Marie Jeanne Jukić *Kesten*

Nina Kasavica *Bor*

Laura Martinović *Što gledaš? (orah)*

Daria Morović *Maslina*

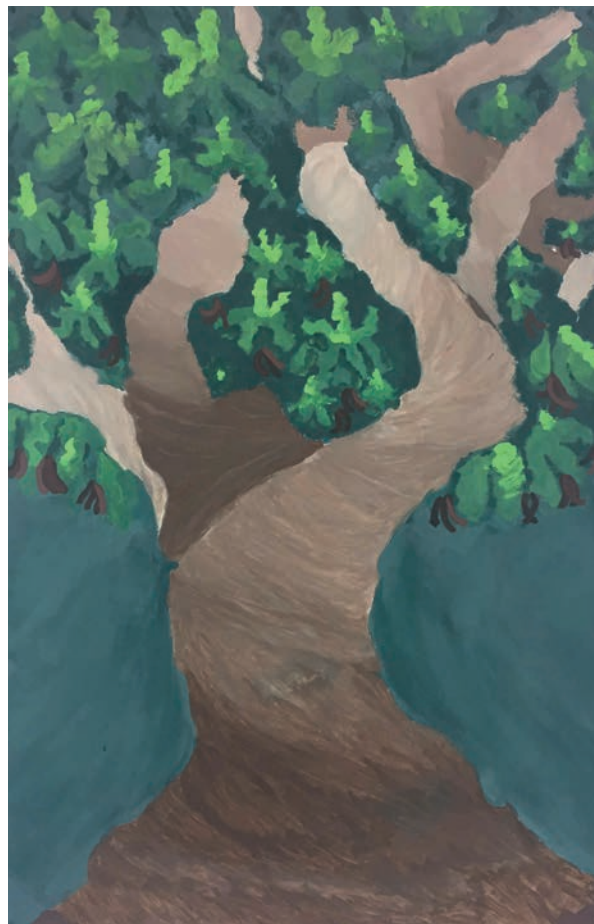
Đina Radulj *Bor*

Kristiana Sain *Palma*

Jelica Šabadin *Maslina*

Laura Žuro *Rogač*

